

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

Inngis elektronisk

Oslo, 17. februar 2021

Deres ref: 20/7306 - 1

Høringsuttalelse - utredning om pensjon fra første krone og første dag

Vi viser til departementets høringsbrev av 15. desember 2020 og den vedlagte rapporten utarbeidet av en arbeidsgruppe nedsatt og ledet av Finansdepartementet.

Rapporten omhandler krav om pensjonsopptjening fra første krone i innskuddspensjonsordninger og medlemskap i alle private tjenstepensjonsordninger for ansatte under 20 år og ansatte med lavere stillingsandel enn 20 prosent. Arbeidsgruppen har utredet konsekvensene for, i først rekke, arbeidstakere og arbeidsgivere av ulike endringsalternativer i pensjonsregelverket for gjennomføring av disse kravene.

Arbeidsgruppen har, i henhold til mandatet, utredet alternativer for hvordan et krav om opptjening fra første krone i innskuddspensjonsordninger kan utformes. I tillegg har gruppen utredet om det bør innføres krav om at arbeidstakere i deltidsstillinger på under 20 prosent og arbeidstakere som ikke er fylt 20 år skal opptas i obligatoriske tjenstepensjonsordninger, og utarbeidet alternative forslag til endrede lovbestemmelser. I henhold til mandatet har arbeidsgruppen dessuten vurdert om det fortsatt skal være noen nedre grense for rett til pensjonsopptjening for at størrelsen på pensjonsopptjeningen skal stå i forhold til administrasjonskostnadene.

Arbeidsgruppen som, foruten Finansdepartementet og Arbeids- og sosialdepartementet, har bestått av partene i arbeidslivet, har ikke kommet frem til felles tilrådninger, verken når det gjelder hvordan pensjon fra første krone eventuelt kan innføres i innskuddspensjonsordninger eller kriterier for obligatorisk medlemskap i de ulike tjenstepensjonsordningene.

Lønnsgrunnlag i innskuddspensjonsordninger

Når det gjelder hvordan pensjon fra første krone kan innføres har arbeidsgruppen lagt frem to alternative forslag til endrede lovbestemmelser. I tråd med mandatet har arbeidsgruppen lagt frem et forslag til hvordan innføring av innskuddspensjon fra første krone kan innføres som gir tilnærmet uendrede pensjonsutgifter for bedriftene samlet. Utredningen viser at man vil oppnå tilnærmet kostnadsnøytralitet dersom man, samtidig som man fjerner det frivillige bunnfradraget på 1 G for innskuddsordninger, reduserer minstesatsen for pensjonssparing i privat sektor etter lov om obligatorisk tjenstepensjon (OTP-loven) fra dagens minstesats på 2 prosent til 1,6 prosent av all

lønn opp til 12 G. I tillegg legges det frem et alternativt forslag til endring i OTP-loven om at innskuddet skal utgjøre minst 2 prosent av medlemmets lønn opp til 12 G.

Verdipapirfondenes forening - næringspolitikk støtter alternativet om at minstekravet til pensjonssparing i privat sektor etter lov om obligatorisk tjenestepensjon skal være 2 prosent av all lønn opp til 12 G.

Av de om lag 1,4 millioner arbeidstakere som er omfattet av en innskuddsordning er over 1 million arbeidstakere medlemmer i en ordning der det kun gis pensjonsopptjening for lønn over 1 G. Det valgfrie bunnfradraget på 1 G fører til at den effektive innskuddssatsen i en minimumsordning avhenger av hvilken lønn den ansatte har. Bunnfradraget har naturligvis større relativ betydning på pensjonsopptjeningen for ansatte med lav lønn, enn for ansatte med høy lønn.

Innføring av obligatorisk pensjonssparing fra første krone i innskuddspensjonsordninger vil sørge for at den effektive innskuddssatsen blir lik for alle medlemmer i arbeidsgivers ordning, uavhengig av lønnsnivå. Dette vil innebære at det såkalte forholdsmessighetsprinsippet ivaretas, også når man legger den effektive innskuddssatsen til grunn, og ikke bare den formelle satsen. Videre vil avvikling av bunnfradraget bringe regelverket for innskuddsordninger mer på linje med alderspensjon i folketrygden, som fra 2011 ble lagt om til en modell med opptjening for all lønn inntil 7,1 G. Tilsvarende er det allerede et krav om opptjening fra første krone i ordninger etter tjenestepensjonsloven fra 2014. Vi vil også fremheve at opptjening fra første krone i innskuddspensjonsordninger ikke bare vil sørge for mer harmoniserte opptjeningskriterier mellom de ulike pensjonslovene, men også vil bidra til å gjøre opptjeningskriteriene for innskuddspensjon mer oversiktlig.

Å beholde dagens minimumsinnskudd på 2 prosent vil fremstå som kjent og enkelt å forstå for folk flest. Å fjerne det valgfrie bunnfradraget på 1 G, samtidig som man beholder minste innskuddssats på dagens nivå på 2 prosent av lønn vil imidlertid - alt annet likt - føre til økte kostnader til pensjon for en rekke arbeidsgivere. Hvis man ser på bedriftenes kostnader til lønn og pensjon under ett, og vurderer pensjon som utsatt lønn, mener vi imidlertid at bedriftene har god fleksibilitet til å kompensere for økte utgifter til pensjon, også på kort sikt. Arbeidsgivere som har ordninger med minimum sparesatser, kan på relativt kort sikt tilpasse seg økte utgifter til pensjon ved å kompensere med for eksempel lavere fremtidig lønnsvekst, slik at de samlede utgiftene til lønn- og pensjon holdes på om lag samme nivå. Arbeidsgivere som betaler høyere innskudd enn minstesatsen på 2 prosent, kan i tillegg tilpasse seg et krav om pensjonssparing fra første krone ved å justere ned sparesatsene.

Arbeidsgruppen legger også frem et alternativ der pensjon fra første krone kombineres med en redusert minste innskuddssats i OTP-loven på 1,6 prosent. Ifølge arbeidsgruppens beregninger vil en minimumssats på 1,6 prosent gi om lag kostnadsnøytralitet for alle bedrifter som ikke har sparing fra første krone, samlet sett. En slik gjennomsnittsbetraktning vil imidlertid treffe skjevt, og i de fleste tilfeller ikke være kostnadsnøytral for den enkelte bedrift. Hvis målet er å oppnå kostnadsnøytralitet for den enkelte bedrift over noe tid, antar vi at det vil være mer formålstjenlig å beholde dagens minste innskuddssats på 2 prosent, og la det være opp til den enkelte bedrift å gjøre individuelle tilpasninger. Behovet for, og mulighetene til, tilpasninger hos den enkelte bedrift vil være gitt av lønnsnivået og lønnsfordelingen i den enkelte bedrift, samt hvilke sparesatser som bedriften har valgt for sin innskuddsordning. Ifølge rapporten er gjennomsnittlig innskuddssats for medlemmer med sparing fra 1 G 3,2 prosent, noe som tyder på at mange bedrifter har rom for å gjøre egne tilpasninger, også uten å foreta lønnsjusteringer, for å oppnå kostnadsnøytralitet.

Kriterier for medlemskap

Arbeidsgruppen har i tråd med mandatet utredet om det bør innføres krav om at arbeidstakere i deltidstillinger på under 20 prosent og arbeidstakere som ikke er fylt 20 skal opptas som medlemmer i obligatoriske tjenstepensjonsordninger. Departementet ønsket også at arbeidsgruppen vurderte om det fortsatt skal være en nedre grense (minstelønn som arbeidstaker må ha mottatt) for rett til pensjonsopptjening for at størrelsen på pensjonsopptjeningen skal stå i forhold til administrasjons- og forvaltningskostnadene. Et slikt eventuelt krav til minstelønn kan være et alternativ til regler om krav til stillingsandel. Arbeidsgruppen har ikke kommet frem til en felles tilråding når det gjelder kriterier for medlemskap, men har utredet ulike alternativer, også når det gjelder minstekrav til lønn.

Som det påpekes i rapporten, vil fjerning av dagens grenser på 20-prosent stillingsandel og 20 års nedre aldersgrense kunne gi en reell økning av pensjon for berørte grupper. Videre vil den allerede vedtatte opphevingen av 12-måneders regelen i innskuddspensjonsordninger innebære at flere vil kunne få pensjonsopptjening med relativt små beløp under forvaltning. Vi ser det som viktig at retten til å få med seg pensjonsopptjening fra arbeidsforhold med kortere varighet, som følge av oppheving av 12-måneders regelen, ikke i praksis begrenses ved innføring av en nedre grense for pensjonsgivende inntekt.

Verdipapirfondenes forening - næringspolitikk støtter alternativet der nedre aldersgrense settes til 13 år og at det ikke lenger skal være minstekrav for rett til medlemskap i obligatoriske tjenstepensjonsordninger.

En rekke regulatoriske og tekniske endringer i rammebetingelsene for pensjonssparing taler for at det ikke lenger burde være nødvendig å opprettholde dagens minstekrav på 20 prosent stillingsandel og 20 års nedre aldersgrense for rett til opptak i obligatoriske tjenstepensjonsordninger. Innføring av egen pensjonskonto, som trådte i kraft 1. januar 2021, innebærer at arbeidstakere kan slå sammen pensjonskapitalbevis og aktiv sparing fra flere og små arbeidsforhold, slik at også små pensjonsrettigheter kan forvaltes kostnadseffektivt. Videre vil etablering av en ordning der pensjonsleverandører kan få overført opplysninger fra arbeidsgiver om pensjonsopptjening direkte via a-ordningen bidra til å redusere kostnader og administrasjon knyttet til innmelding og oppfølging av mindre arbeidsforhold. Disse tekniske og regulatoriske endringene i rammebetingelser taler samlet sett for at dagens kriterier og grenser for obligatorisk innmelding i en tjenstepensjonsordning bør avvikles.

Med vennlig hilsen
Verdipapirfondenes forening - næringspolitikk

Bernt S. Zakariassen
Adm. direktør